

OBSERVATORI DE LA XARXA LOCAL DE SERVEIS SOCIALS D'ATENCIÓ DOMICILIÀRIA. INFORME 2012.

CÀPSULA 3 SERVEI D'AJUDA A DOMICILI: ASPECTES ECONÒMICS DE LA GESTIÓ DEL SAD

L'Observatori de la Xarxa Local de Serveis Socials d'Atenció Domiciliària explora i analitza el *Protocol de dades estadístiques dels serveis socials d'atenció domiciliària* que, des de l'any 2004, faciliten els ens locals a l'Àrea d'Atenció a les Persones de la Diputació de Barcelona.

La càpsula 3, fa una aproximació als aspectes relacionats amb la gestió econòmica i pressupostària del SAD corresponents a l'activitat de 2011.

Un total de 222 ens locals han respost a 141 qüestionaris que abracen un 86,60% de la població de la demarcació —excloent Barcelona ciutat—. Cal apuntar, però, que aquesta representativitat disminueix en l'apartat relatiu a les dades econòmiques donat que una part de les enquestes estaven incompletes o no complimentades.

CONTEXT

Un dels punts clau per analitzar qualsevol política pública és conèixer el seu estat de finançament. Aspecte, que pren especial rellevància en l'actual context de crisi econòmica.

L'aprovació de la Llei de Serveis Socials, a 2007, situa l'atenció a les necessitats personals bàsiques com un dret subjectiu al qual els serveis socials municipals han de respondre des d'una concepció de dret, lluny de visions de caràcter assistencialista.

L'envelliment de la població ha donat lloc a un increment del nombre de persones en situació de dependència. Pel que fa a la cura, s'observa una doble tendència, d'una banda, la reducció de la capacitat de les xarxes informals que dona lloc a un creixement de la demanda en serveis socials i, de l'altra banda, estratègies familiars per tal d'assumir directament l'atenció i prescindir de la prestació de serveis i recórrer, així, als ingressos dels seus majors.

Altrament, els municipis pateixen una davallada de l'activitat econòmica i dels ingressos, destrucció de llocs de treball, augment de casos d'atur, restricció en l'accés al crèdit aspectes que, en definitiva, es tradueixen en un augment de la pobresa.

Davant d'aquest escenari canviant, administracions i entitats han fet un esforç per tal de consolidar el sector, prestant més de 2,4 milions d'hores de SAD i situant la cobertura del servei gairebé en un 4% de les persones majors de 65 anys, tot potenciant la cooperació públic-privada, (veure càpsules [1](#) i [2](#)).

PREGUNTES DE DEBAT

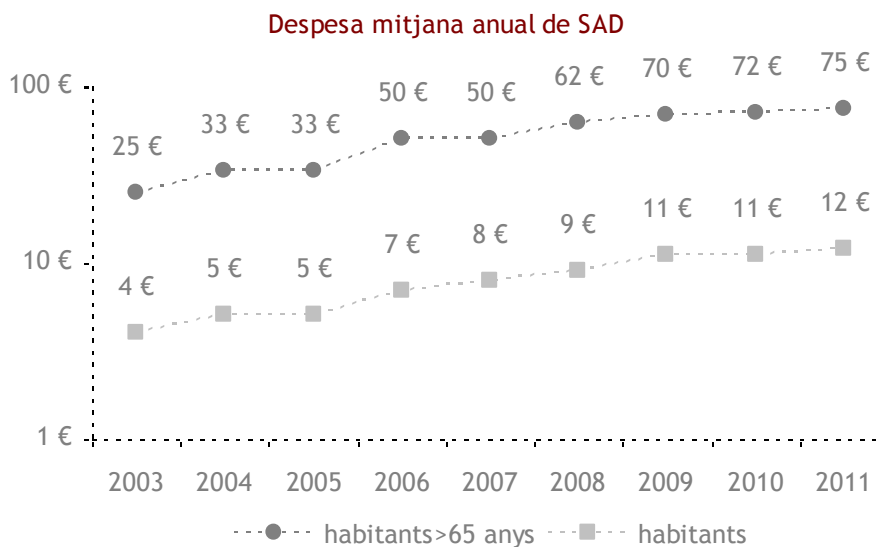
- Un copagament equitatiu i progressiu del SAD per part de les persones usuàries esdevé imprescindible per tal de garantir la sostenibilitat del servei? Hi ha marge d'increment en el copagament?
- La baixada dels preus d'adjudicació que s'està produint en els processos de contractació dels serveis d'atenció domiciliària, pot tenir algun efecte en la qualitat del servei?
- Coneixen les administracions el cost real (en termes de provisió i producció) dels serveis que presten? Es pot gestionar eficientment sense conèixer aquest cost?

DADES

La **despesa anual mitjana** del Servei d'Ajuda a Domicili és de **12€** per habitant, **75€** si considerem els habitants majors de 65 anys i de **1.531€** si tenim en compte als usuaris del servei majors de 65 anys.

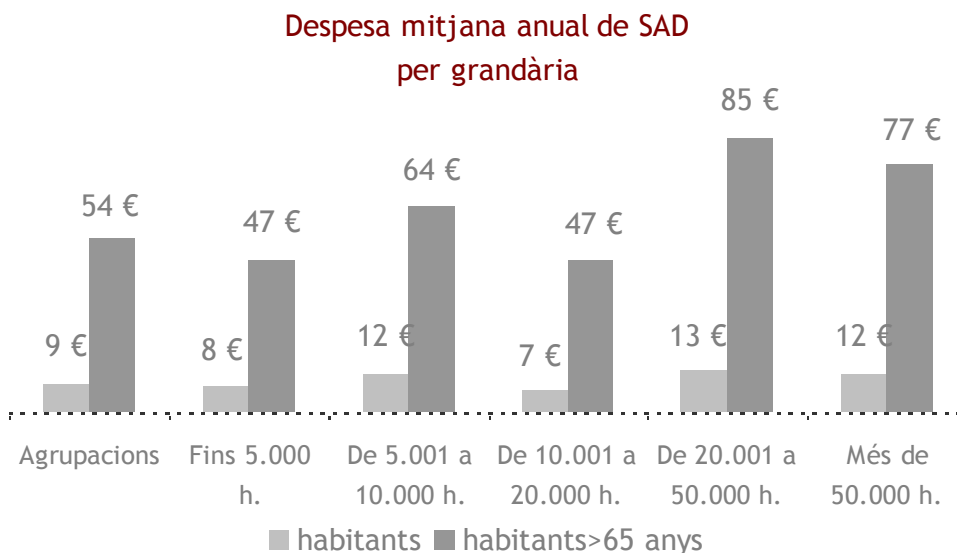
En analitzar l'evolució de la despesa durant el darrer decenni, s'observa un increment del 200% respecte la mitjana anual de 2003. Tot i així, a partir de 2009 s'estabilitza la despesa presentant un creixement més contingut.

El **creixement sostingut de la despesa de SAD** mostra l'esforç realitzat pels ens locals.

En analitzar aquesta variable segons **grandària poblacional** s'observa com els municipis d'entre 20 i 50 mil habitants són els que presenten una major despesa mitjana. Contràriament, els menors de 5 mil habitants i els municipis d'entre 10 i 20 mil habitants són els que hi dediquen una despesa mitjana menor

La despesa mitjana anual de SAD presenta una forta **variació segons el nombre d'habitants del municipi**.

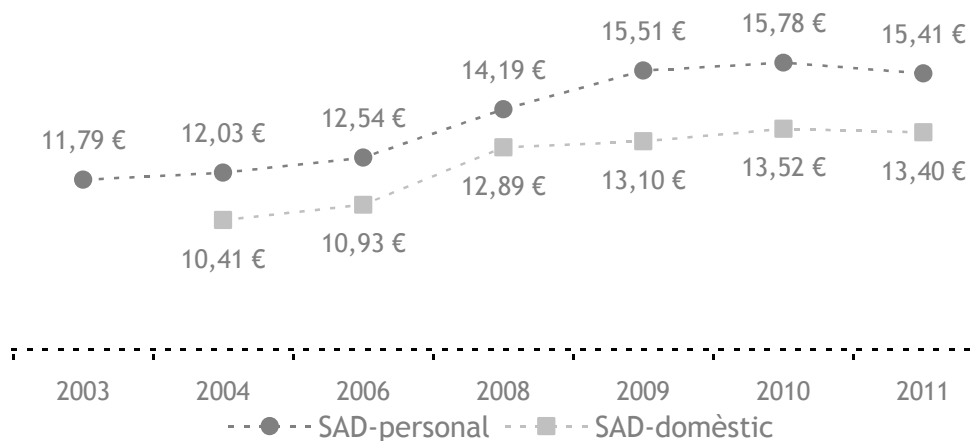

El pes dels Serveis Socials d'Atenció Domiciliària (SSAD) dins el pressupost dels Serveis Socials Bàsics (SSB) és d'un **30%** i d'un **27%** per al Servei d'Ajuda a Domicili (SAD).

El preu hora contractat del SAD-personal és de **15,41 euros**.

El **preu hora de SAD** és molt variable i incorpora diferents activitats d'acord amb els requeriments dels plecs de producció del servei. Les dades recollides enguany mostren un lleuger descens en el preu mitjà contractat tant en el SAD d'atenció personal com en el d'atenció domèstica.

Preu hora de SAD

Creix el percentatge de **finançament extern** que ha passat del 52% al 2010 al **65%** al 2011.

Pel que fa a l'**origen del finançament** dels serveis socials d'atenció domiciliària gairebé dues terceres parts procedeixen d'altres administracions¹, un 30% són recursos propis dels ens locals i només un 5% l'aporten directament les persones usuàries del servei a través de taxes i preus públics.

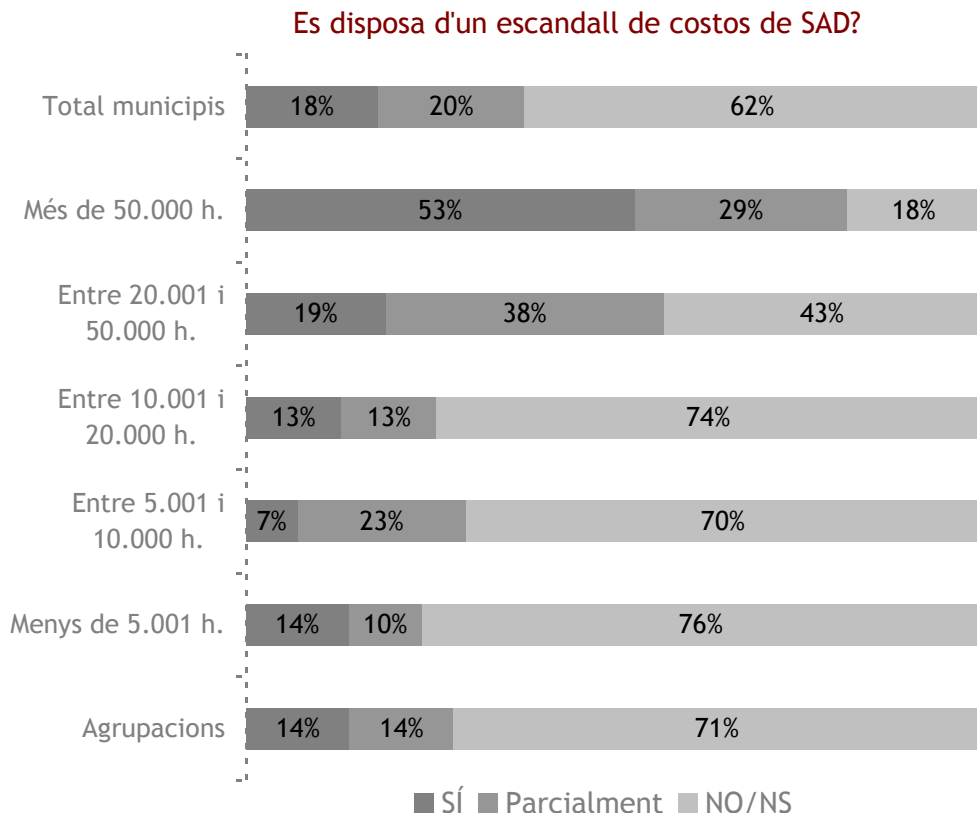
Cal apuntar què, prop d'una tercera part (28%) dels ens locals consultats en aquesta anàlisi disposa d'algun sistema d'aportació per part de les persones usuàries. Aquesta xifra és lleugerament superior en el cas de la teleassistència, amb un 32%, que en el del SAD, que es situa en un 22%.

¹ En el cas del **finançament** dels serveis socials, l'art. 6.2 de la llei 12/2007 estableix que l'aportació de la Generalitat als serveis socials bàsics no pot ésser inferior al 66% dels equips dels serveis socials bàsics, dels programes i projectes, dels serveis d'ajuda a domicili i de teleassistència. En el cas del SAD, l'aportació s'estableix en base al mòdul establert al contracte programa i fixat en 16,25 €/hora, resultant l'aportació de la Generalitat de 10,73 €/hora.

BONES PRÀCTIQUES

En l'anàlisi de les bones pràctiques desenvolupades des dels ens locals, es pregunta als professionals sobre l'existència d'un escandall de costos de SAD.

Tal i com s'observa en el gràfic, més del 70% dels municipis menors de 20 mil habitants no disposa d'escandall de costos. Per contra, més del 80% dels majors de 50.000 hab. en disposen, ja sigui total o parcialment.

RECURSOS APORTATS DES DE LA XARXA LOCAL SAD

L'any 2009 la Diputació de Barcelona desenvolupà un **model de copagament** del SAD, progressiu i equitatiu, d'acord amb l'establert a la Llei de Dependència. A 2011 el percentatge de retorn de l'aportació es situava en un 29%, amb una intensitat mitjana de 12 hores/mes. L'indicador de referència o cost total (provisió i producció) dels serveis es va fixar en les quanties següents:

a) Servei Bàsic d'Ajuda a Domicili: 18 €/hora

b) Servei de Teleassistència: 20,06 €/mes

Aproximadament una tercera part de les persones usuàries van restar exempts de pagament en presentar una capacitat econòmica inferior a una vegada l'Indicador de Renda de Sufficiència de Catalunya (situada en 7.967,73 euros anuals o 663,98 euros mensuals).

Podeu accedir al model de contribució econòmica, al següent enllaç: <http://www.diba.cat/web/benestar/dependencia/copagament>